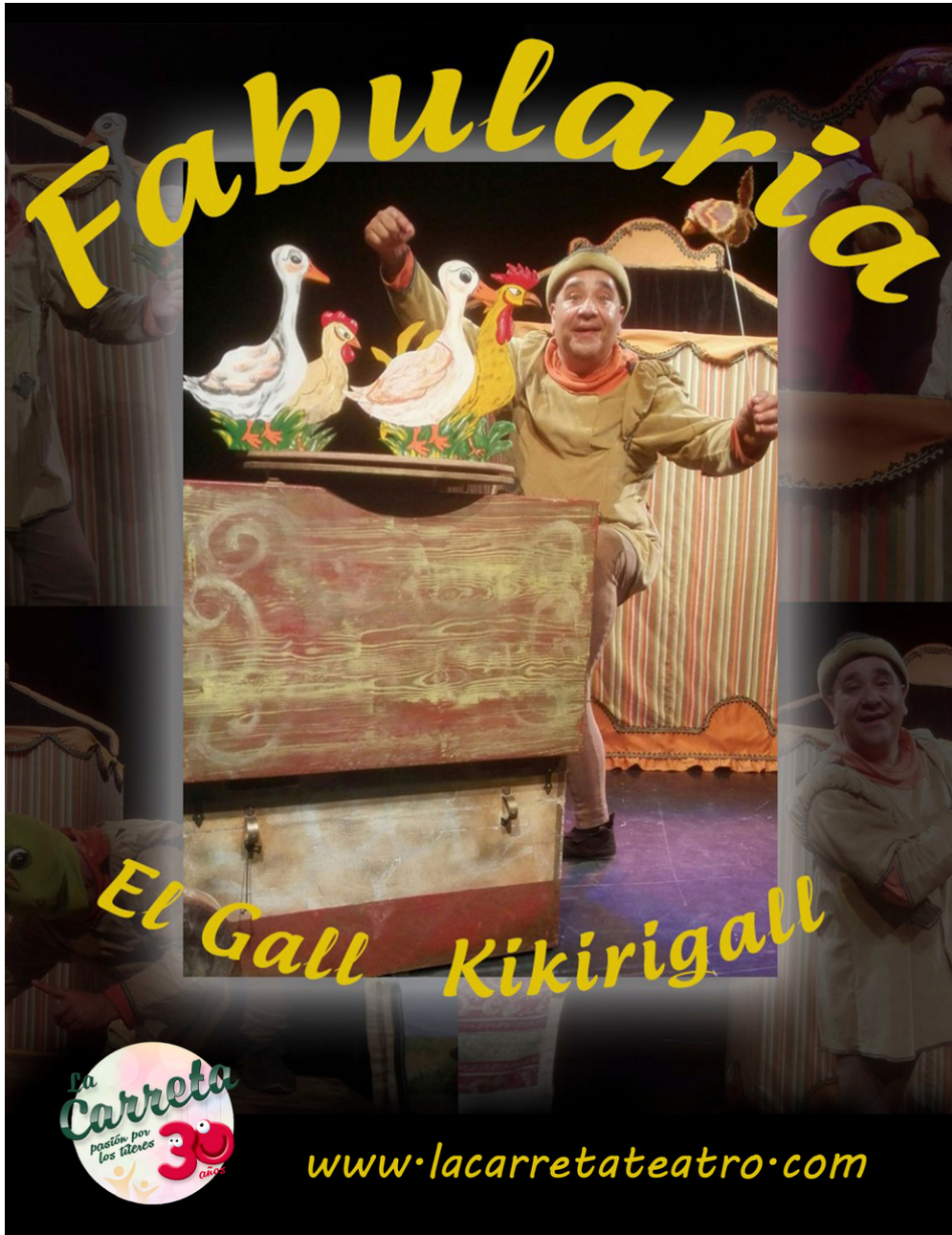

La
Carreta
pasión por
los títeres desde
1985

Creciendo en Emociones

GUIA DIDÁCTICA

Amb la col·laboració de :

Companyia associada a:

QUADERN DEL PROFESSORAT

El present quadern pretén donar al professorat un instrument de treball de manera que l'assistència al teatre siga per a l'alumnat una experiència, a través de la qual pugua adquirir coneixements i desenvolupar la capacitat de percepció i la creativitat.

Fabularia és una bona eina per a connectar al xiquet - xiqueta amb el món de les arts, la reflexió i les emocions. A més, ofereix elements per a treballar en la varietat dels llenguatges (especialment els no verbals), l'observació, els viatges com a manera de descobrir la vida i, sobretot, ens pot ajudar a descobrir “coses”.

Les activitats que proposem en aquest quadern estan pensades per a realitzar després de veure l'obra de teatre, aprofitant l'impacte motivador que suposa per a l'alumnat l'assistència a una representació teatral. Amb elles, busquem desenvolupar la imaginació i la creativitat de l'espectador. Les edats a les quals va dirigida aquesta obra de teatre són similars, encara que dins d'un ventall i sempre serà el professor l'encarregat de seleccionar-les, dirigir-les i adaptar-les als seus alumnes.

Així, per exemple, aquelles que són orals i, per tant, més adequades als alumnes de menys edat, poden passar a ser escrites per als alumnes una mica més majors i al contrari.

Ens agradaria, també, recordar la importància de saber escoltar bé i la necessitat d'educar a l'espectador en el fet d'anar al teatre.

En l'apartat **PREPARANT-NOS PER A ANAR AL TEATRE**, proposem una senzilla activitat per a fixar l'atenció de l'alumnat. També és convenient plantejar unes normes mínimes de comportament en un espectacle teatral.

INDEXE

1.- EL VALOR DE LES RONDALLES I EL TEATRE

- 1.1.-L'espectacle
- 1.2.-Adaptació
- 1.3.-El teatre de Marionetes
- 1.4.-La Companyia
- 1.5.-Fitxa artística
- 1.6.-Webs d'interés.

2.- PREPARANT-NOS PER A ANAR AI TEATRE

- 2.1.- El gest, el silenci i l'aplaudiment.

3.- ACTIVITATS PER A DESPRÉS DE LA REPRESENTACIÓ

- 3.1.-Expliqueu-nos, expliqueu-nos
- 3.2.- El que més i el que menys em va agradar.
- 3.3.-El joc teatral
- 3.4.-Relaciona
- 3.5.-I ara el joc dels animals
- 3.6.-Les caretes

4.- LES CANÇONS

- 4.1 Cançó del Gall Kikirigall
- 4.2 Cançó de la Cigala a l'estiu
- 4.3 Caçó de la cigala a l'hivern

1.- EL VALOR DE LES RONDALLES I EL TEATRE

La Rondalles són històries curtes, en vers o en prosa, els protagonistes de la qual solen ser animals, amb una clara intenció didàctica, de caràcter ètic i universal, formulada la major part de les vegades al final, en la part denominada moralitat.

Així doncs solen ser narracions entretingudes, útils i ben engiponades que busquen ensenyar delectant mitjançant l'exemple i la crítica social. Són un element motivador i divertit que ajuden a desenvolupar i estimular la creativitat i imaginació. Els xiquets s'impliquen, com en el conte, directament en les rondalles i s'identifiquen ràpidament amb els personatges.

Constitueixen una eina útil per a transmetre i reflexionar sobre determinats missatges i actituds. Els valors transmesos per les històries proporcionen xicotets moments per a la reflexió i plantejar camins alternatius. Al temps són una excel·lent opció per a endinsar-nos, comprendre i gaudir la literatura.

1.1.- L'espectacle.

Fabularia recull algunes de les més belles rondalles des de ESOPO i les adapta ressaltant i adequant els principals valors que es desprenen de les seues moralitats, amb un llenguatge adequat tant a la proposta escènica que s'emmarca en el món dels joglars i el Teatre Medieval com a les diferents franges d'edat i cicles educatius als quals es dirigeix.

Una aposta per la recuperació del nostre acerb cultural dirigit a públic infantil i realitzat amb diferents tècniques de titelles i marionetes.

"...Pareu atenció a aquest pobre joglar que més de mil històries us ve a contar. Trobador, poeta, cantor; cante contes, contes cante i recite versos quan m'alce".

Així comença FABULARIA, un espectacle dinàmic i participatiu, que compta amb la gràcia del Joglar i el ritme dels Titelles. Una proposta de la Carreta Teatre realitzada per a xiquets i xiquetes, que recull algunes de les més belles rondalles de la història... "Rondalles amb moralitat i cor, més de mil històries us porte en aquest sarró"

1.2.- L'adaptació

A partir de l'argument original de cada rondalla, Paco Guirado fa un treball dramaturgic en el qual es vol mostrar als xiquets els valors que es desprenen de les seues respectives moralitats; com el valor de l'el treball i la constància en el cas de la Cigala i la formiga o la l'avarícia trenca el sac, en La Gallina dels ous d'or, per a acabar amb una bona lliçó sobre les males companyies, que es desprén de la rondalla El Gall Kikirigall.

L'espectacle té una estructura és molt dinàmica i la música i les cançons tenen un protagonisme especial que propicia la participació espontània del públic assistent.

Des del punt de vista escènic, La Carreta fa un plantejament clàssic i molt visual en el qual combina diferents tècniques de manipulació:

- Titella de guant: el Granger i La Gallina dels Ous d'Or,
- Màscara, La cigala
- Vareta, La Formiga
- Titelles plans en el cas del Gall kikirigall i la seua quadrilla

La majoria amb la presència en escena del titellaire que a vegades és narrador i en unes altres únicament manipulador.

L'escenografia construeix un retaule tancat i un calaix amb dos nivells per al desenvolupament de les diferents escenes. La calidesa dels materials i els colors crea un espai que visualitza aqueix ambient entranyable dels contes i ens convida a submergir-nos en ell.

Els ninots són molt visuals i senzills, perquè com diuen els manipuladors Manuela Montalvo i Paco Pérez, **“a major senzillesa, més eficàcia i major expressivitat”**.

1.3 Parlem una mica del teatre i les marionetes.

Assistir a una representació teatral és una de les activitats lúdiques més completes, perquè el teatre és font de plaer i fantasia, d'informació i de saber; explora universos de ficció i imaginació per a gaudi i gaudi d'un producte altament estètic i comunicatiu, que incita a la reflexió i a l'anàlisi. És una eina meravellosa de manifestació de la naturalesa de l'ésser humà i la seua relació amb l'entorn social i el seu context històric. Alhora, una representació teatral és una experiència social ja que, com a activitat en grup, provoca reaccions compartides d'alegria, de tristesa, d'excitació i suspens que no contribueixen només a passar uns bons moments, sinó que afavoreixen el desenvolupament social i afectiu.

El Titella està en el principi del teatre, perquè titella són els símbols figuratius inicials, les estilitzacions dels déus o les forces de la naturalesa, les primeres disfresses dels embruixadors, les primeres màscares.

Una marioneta o un titella és un ninot que es governa de manera que sembla que el seu moviment és autònom. Es mostren en uns teatrets anomenats retaules. El seu moviment s'efectua amb l'ajuda de molls, cordes, guants, filferros, fils, pals, mans i altres utensilis adaptats a cada tipus de marioneta o titella.

La paraula marioneta indica sobretot la parla d'aquests personatges. En francès, uneix marionette era un clergue que en les representacions religioses on apareixia la Verge, aportava la seua veu fent-la aguda perquè semblara femenina. Les marionetes parlen sempre amb una veu aguda, virolada i falsa.

Se sol usar indistintament el nom de marioneta i el de titella. La paraula titella és onomatopeica, segons creuen els lingüistes, pel tu-tu que feien els actors amb un xiulet, al mateix temps que movien els ninots.

1.4.- La companyia.

La Carreta Teatre comença la seua marxa en 1985, formada per Manuela Montalvo Coronado i Francisco Manuel Pérez Guirado. Durant aquests anys de labor professional, La Carreta ha abordat diferents fronts, diferents disciplines teatrals a la cerca d'una estètica i un llenguatge propi que ha estat marcat per un denominador comú: els titelles.

Els seus components han realitzat estudis i tallers monogràfics amb destacats professors nacionals i internacionals, investigat i desenvolupat multitud de tècniques que han possibilitat la posada en escena de 15 espectacles i dues sèries de televisió, a més de la realització d'una exposició didàctica de titelles i marionetes.

Una altra constant en el treball de la companyia ha sigut la dedicació exclusiva a l'espectador més jove. Amb aquest compromís, al setembre de 1998 La Carreta obri la primera sala privada de teatre infantil d'Elx i crea una programació regular de teatre per a escolars.

Tota aquesta labor i prop de 3.000 representacions realitzades en diferents Comunitats Autònomes i en Festivals Internacionals a França, Itàlia, Espanya, Portugal i Colòmbia, avalen el seu recorregut i projecció.

1.5.- Fitxa artística i tècnica.

Adaptación Fábulas: Paco Guirado

Actor Juglar y Titiritero: Paco Pérez.

Escenografía: Paco Pérez.

Iluminación: José Manuel Cerdeiriña.

Vestuario: Manuela Montalvo.

Banda Sonora: Jorge Gavaldá.

Canciones: adaptaciones de Juan Leon Fabrellas.

Marionetas: Manuela Montalvo y Paco Pérez.

Adaptación, guión y Dirección: Paco Guirado.

Producción y realización: La Carreta

1.6.- Webs d'interés

<https://lacarretateatro.com/espectaculo/fabularia/>

(Informació de l'espectacle, descàrrega de fotos, etc. en la nostra web)

https://www.youtube.com/watch?v=sLX_gMmj1P8

(Vídeo resumeixen de l'espectacle)

<https://www.titerenet.com/tag/fabula/>

(Web sobre: Textos, historias y cuentos representados por animales para poder representar en el aula)

2.- PREPARANT-NOS PER A ANAR AL TEATRE

2.1.- El gest, el silenci i l'aplaudiment.

Una bona manera de cridar l'atenció dels nostres xicotets és utilitzant la tècnica dels pallassos: el llenguatge dels gestos.

1. El professor/a se col·loca enfront del grup molt seriós, sense expressió i amb la mà alçada com a guàrdia urbà demanant STOP a la circulació. Si transcorreguts 15 segons el silenci no es produeix: amb el dit repetidament en els llavis indiquem silenci.
2. Una vegada aconseguit el silenci i l'atenció, els demanem, també amb gestos, que ens imiten:
 - a. Alcem els dos braços. (si algú es despista i no ens imita, li assenyallem i agitant la mà li indiquem que llevem els braços).
 - b. Balancegem lentament els braços d'esquerra a dreta.
 - c. Alcem un braç i baixem l'altre.
 - d. Movem les mans d'esquerra-dreta com aplaudeixen els sord- muts.
 - e. Realitzem una palmada i demanem, amb gest de director d'orquestra, que tots donen la palmada al mateix temps.
 - f. Accelerem el ritme de les palmades fins a aconseguir imitar el so d'una màquina de tren.
 - g. De colp parem i amb el dit en els llavis indiquem silenci. Uns segons i... Ara l'aplaudiment generalitzat perquè l'espectacle començarà

3.- ACTIVITATS PER A DESPRÉS DE LA REPRESENTACIÓ

3.1.- Expliqueu-nos, expliqueu-nos!

Després d'assistir a la representació de **FABULARIA**, fem recordar als xicotets de tres/quatre anys el fil de les tres històries que han vist. Serà una activitat divertida si els sabem motivar amb el mateix codi amb el qual els ha arribat la història: amb titelles. Tal vegada l'activitat els ajude a guardar en les seues memòries moments i aspectes interessants de l'obra que després comptaran a les seues cases..

Disposarem d'un parell de titelles de quant/ Calcetí i farem preguntes a través dels ninots que motivaran als xiquets a contestar i recordar d'una manera divertida i teatral.

Així, el ninot els dirà, per exemple:

- m'he assabentat que heu vist una obra molt divertida. I a mi no em vau portar a veure-la... a veure, a veure, expliqueu-me, expliqueu-me. Us va agradar?, Qui eixia?, Eren ninots com nosaltres?, Eren animals?, Quins?, I qui més?, Una Oca?, Una Pota?, què els passava al la cigarra?, qui salva als animals del llop?..., etc.

Amb els més majors, es farà una cosa similar amb l'ajuda del professorat.

- Proposem, a manera de guia, un possible relat de l'obra:
En l'obra que hem vist.

- Recorda com comença la història:.....
- Com eren els ous que posa la Gallina?
- Per a què usa els ous el granger?.....
- Què li fa a la gallina quan vol més ous?.....
- Què fa la Cigala mentre la formiga treballa?
- què ocorre quan arriba l'hivern?
- què posa la carta que es troba el gall?
- Quins animals ho acompanyen?
- Qui es presenta sense ser convidat? per què accepten que els acompanye, si el llop no estava convidat?
- Qui ho soluciona?
- Vosaltres, hauríeu deixat que el llop us acompanyara a la festa?

3.2.- El que més i el que menys em va agradar

L'objectiu és conèixer l'opinió dels xiquets sobre l'obra de teatre que han vist.

Per a això, el professor preguntarà:

- El que més em va agradar va ser ...
- El que menys em va agradar va ser ...
- El més divertit va ser quan...
- El menys divertit va ser quan ...
- L'animal més simpàtic era ...
- L'animal menys simpàtic era
- La música i el personatge que menys em va agradar...
- La música més bonica era la que sonava quan...
- Si haguera de triar un personatge em quedaria amb ...
- El més divertit era ...
- El que podem aprendre d'aquesta obra és...

3.3 Joc Teatral

A partir de les Cançons del gall Kikirigall, anem realitzant un tren per la classe, en forma circular i recollint als diferents animals (equips)

Cantem la cançó per a aprendre-la

Dividim a la classe en diferents grups que responen als noms dels diferents animals que participen de la cançó:

- Gallina KiKirillina
- Oca Comtessa
- Pota Abadessa
- Ocellet caderneret

i es posen les màscares o sostenen una cartolina que hem acolorit prèviament.

La Mestra o mestre farà de Gall i començaran a cantar la cançó tots junts. En acabar la primera estrofa el gall dirà "... **quan de sobte "es van trobar amb..." LA GALLINA KIKIRILLINA**, els components del grup s'enganxaren i seguiran al gall formant un tren al ritme de "... **va caminar, va caminar, va caminar, va caminar , va caminar...**" (bis) que canta tota la classe i fan palmes marcant el ritme, per a anar recollint al següent grup animal, "...**es van trobar amb" LA POTA COMTESSA** i així fins a finalitzar la llista.

Finalment quan es troben amb el llop (interpretat per una màscara) entre tots decidiran si el deixen anar amb ells o no... després de la qual cosa podem treballar el sentit de la Moralitat:

"Encara que tindre noves amistats ens òmpliga d'alegria, hem d'anar amb compte amb les males companyies"

3.4.- *Relaciona personatges*

En l'espectacle apareixen tots aquests personatges. Indica amb fletxes on apareix cadascun dels animals de l'obra. L'activitat també es pot fer amb adhesius de dos colors que identifiquen l'espectacle en el qual apareixen.

Es pot fer un mural en classe amb els dibuixos i noms dels diferents animals.

PERSONATGE

- Un Cuc
- Un llop
- Una Cigala
- Una Pota
- Un Granger
- Una Oca
- Una Gallina
- Una Formiga
- Un gall
- Un Ocellet

RONDALLA

CONTE DE LA CIGALA I LA FORMIGA

EL GALL KIKIRIGALL

LA GALLINA DELS OUS D'OR

3.5 *I ara, el joc dels animals.*

Abans de realitzar aquest exercici posarem les taules i les cadires pegades a la paret perquè ens puguem moure per l'aula lliurement, però deixarem espais perquè els alumnes es puguin asseure o refugiar darrere d'una cadira o per davall d'una taula...

Amb l'ajuda d'una música, tots els alumnes es mouran per l'aula com si foren cuquets, gallines, ànecs, gats o gossos o granotes o serps, en funció del que indique el professorat. El mestre els indicarà si poden relacionar-se amb la resta de companys o no i anirà canviant d'animal.

Sobre una taula deixarem les diferents caretes i, en grups reduïts, farem que actuen alguns alumnes. Per a poder actuar hauran de posar-se prèviament una careta que represente a l'animal i seguir les vostres instruccions.

Així, per exemple, a la veu de "Els cuquets (Vanesa i Sergio) s'amaguen perquè la gallina (Pedro) els persegueix". Vanesa i Sergio hauran de posar-se la careta de cuc i Pedro es posarà la careta de gallina abans de poder perseguir.

Abans de començar cada actuació es donaran les instruccions perquè els xiquets i xiquetes sàprien on estaran lliures de ser caçats. Per exemple, davall de les taules, darrere d'una cadira, dins d'un cercle que hem dibuixat amb guix... Els companys que no actuen s'asseuran en les cadires fins que els arribe el seu torn i quan acabe l'actuació, podran aplaudir.

Les ordres també es poden donar a cau d'orella perquè els que fan d'espectadors endevinen què està passant, dependrà de l'edat dels alumnes i dels objectius marcats per a la classe. Aquestes ordres seran molt variades i algunes recordaran accions que han vist en el teatre:

Convé allargar les frases una mica per a deixar més temps als primers perquè es posen la careta abans que el company o companya que nomenarem en la segona part de la frase.

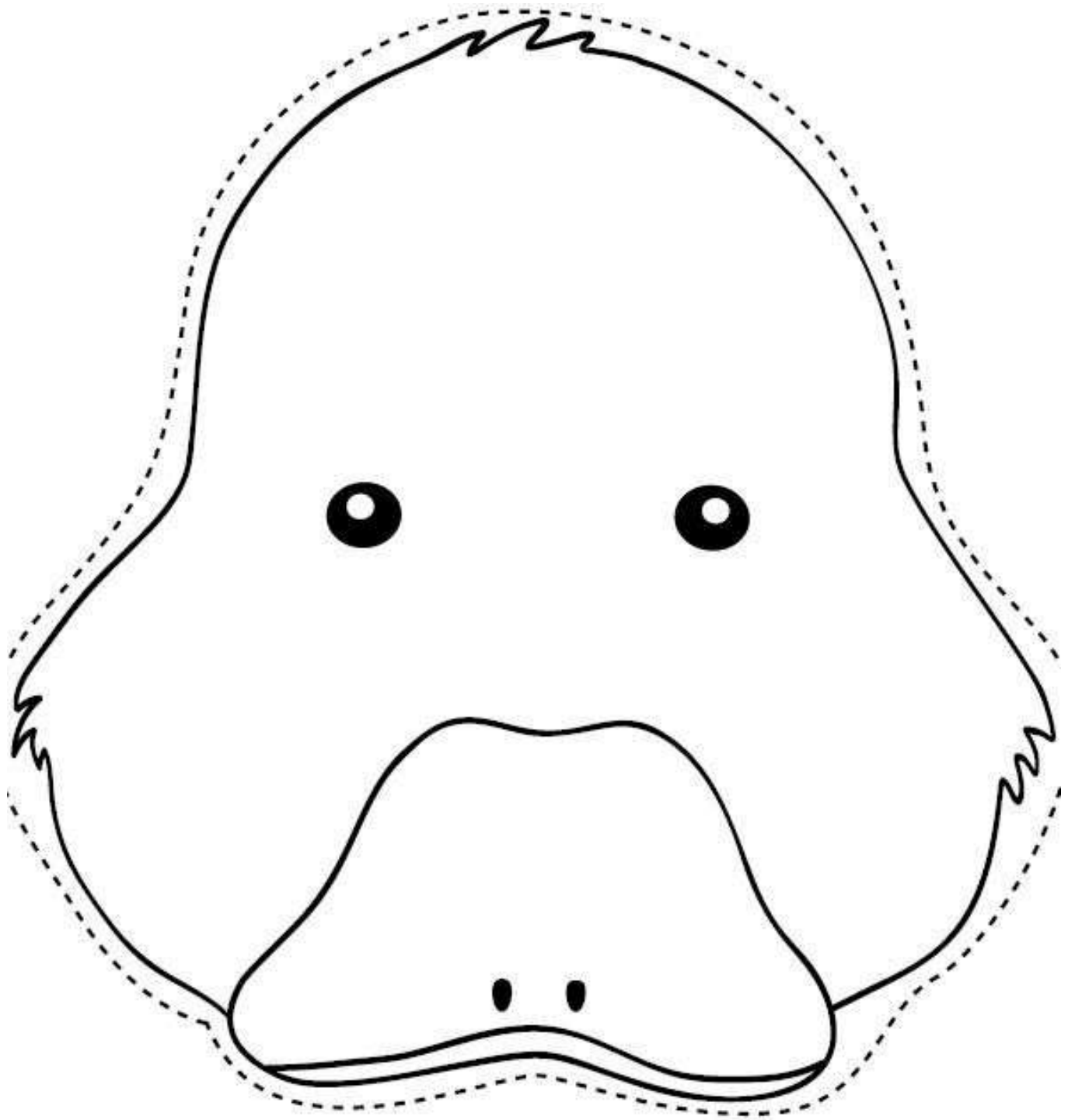
L'exercici acabarà amb música i frases positives que permeten accions menys agressives i potencien l'amistat dels diferents animals que s'aniran incorporant a la representació. Es pot acabar amb un ball o festa de l'amistat.

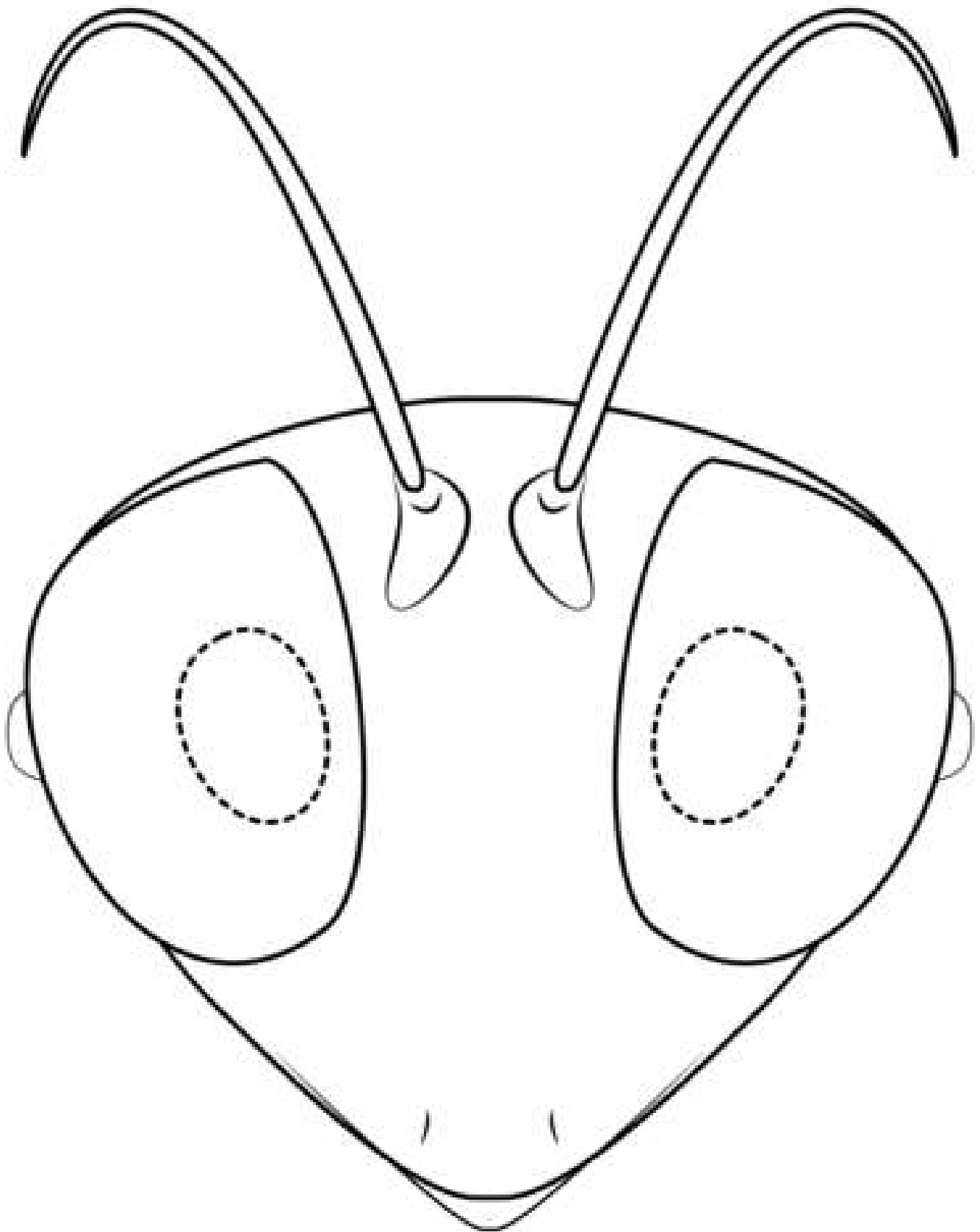
3.6.-Les caretes dels animals.

Fixa't en lel dibuix de quin animal es tracta.? Acoloreix i retalla

4. – LES CANÇONS

4.1 Cançó del Gall Kikirigall

Gall Kikirigall
Gallina kikirillina
Oca Comtessa
Pota Abadessa
Ocellet caderneret
anem tots junts ...
a la boda de l'oncle Periquet

4.2 Cançó de la Cigala a l'estiu

Yo soc la cigarra més llista del lloc
em passe l'estiu cantant sense parar
gaudisc del bo sense haver de treballar
jo soc la cigala més llista del lloc.

4.3 Caçó de la cigala a l'hivern

Jo soc la cigala més trista del lloc
com a l'estiu no treball sense menjar he de passar
l'hivern és fred i el meu estómac està buit
jo soc la cigala mes trista del lloc